

Tentamen i Elektromagnetisk fältteori för F2.

EEF031 2011-04-26 kl. 14.00-18.00

Tillåtna hjälpmedel:	BETA, Physics Handbook, Formelsamling i Elektromagnetisk fältteori, Valfri kalkylator men inga egna anteckningar utöver egna formler på sista bladet i formelsamlingen i Elektromagnetisk fältteori
Förfrågningar:	Andreas Fhager, 076-125 7012, 031-772 1723
Lösningar:	anslås på kursens hemsida
Resultatet:	anslås på kursens hemsida
Granskning:	Sker på plats och tid enligt resultatlistan
Kom ihåg	Poängavdrag görs för otydliga figurer, utelämnade referensriktningar, dimensionsfel och utelämnade motiveringar.

OBS!

Resultat från årets dugga får tillgodoräknas på elektrostatik- (tal 1) respektive magnetostatiktalet (tal 2). Bästa resultatet från duggan eller tentan räknas. Poäng på teoridelen respektive problemlösningsdelen räknas separat. Bonuspoäng från årets omgång av webb-frågorna får också tillgodoräknas till tentaresultatet.

Svaren på förståelsedelen skall ges på tesen som skall lämnas in.

Förståelsefrågorna besvaras genom att markera en av rutorna efter varje påstående till höger. En och endast en ruta på varje rad skall markeras.

De tre svarsalternativen (från vänster till höger är) Ja, Vet ej och Nej.

Riktigt svar ger +0,2 poäng oriktigt svar ger -0,2p. Vet ej är neutralt och ger noll poäng. Förståelseuppgifterna ger maximalt 1 poäng och lägst -1 poäng och man kan därför få 1 poäng även med ett vet ej svar.

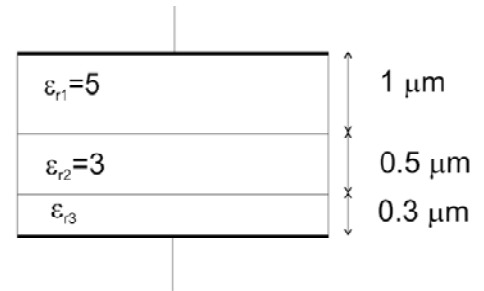
Anonym kod:

(Var vänlig ange den email-adress som används för inlämningsuppgifterna bland den dolda personinformationen på omslaget)

1 (Elektrostatik)

Problemlösningsdel (8 poäng)

A) Mellan två plattor har vi tre stycken olika dielektriska material, se figuren. Vi vet dielektricitetskonstanterna för två av materialen men inte för det tredje. Kapacitansen mellan plattorna är 6.123 nF och plattarean är 4 cm^2 . Bestäm med hjälp av de här uppgifterna och figuren dielektricitetskonstanten för det okända materialet.

Förståelsedel (4 poäng)

b) Vilket eller vilka (om något) av följande påståenden är riktiga?

	ja	?	nej
För att fullständigt beskriva den grundläggande fysiken i uppgiften ovan räcker två av Maxwells postulat.	☐	☐	☐
För att fullständigt beskriva den grundläggande fysiken i uppgiften ovan behövs alla fyra Maxwells postulat.	☐	☐	☐
Den grundläggande fysiken i problemlösningsdelen ovan bygger bland annat på Gauss lag.	☐	☐	☐
Den grundläggande fysiken i problemlösningsdelen ovan bygger bland annat på att B-fältet är källfritt.	☐	☐	☐
Den grundläggande fysiken i problemlösningsdelen ovan bygger bland annat på att E-fältet är källfritt.	☐	☐	☐
Den grundläggande fysiken i problemlösningsdelen ovan bygger bland annat på att rotationen av B-fältet är lika med den fria strömtätheten gånger permeabiliteten.	☐	☐	☐

c) Vilket eller vilka (om något) av följande påståenden är riktiga?

	ja	?	nej
I elektrostatiken är E-fältets tangentialkomponent alltid kontinuerlig i gränsen mellan två material med olika permittivitet.	☐	☐	☐
I elektrostatiken är E-fältets normalkomponent alltid kontinuerlig i gränsen mellan två material med olika permittivitet.	☐	☐	☐
I elektrostatiken är D-fältets tangentialkomponent alltid kontinuerlig i gränsen mellan två material med olika permittivitet.	☐	☐	☐
I elektrostatiken är D-fältets normalkomponent alltid kontinuerlig i gränsen mellan två material med olika permittivitet.	☐	☐	☐
Randvillkoret för E-fältets tangentialkomponent härleds utifrån att E-fältet är konservativt.	☐	☐	☐
Randvillkoret för E-fältets normalkomponent härleds utifrån att E-fältet är konservativt.	☐	☐	☐

d) Vilket eller vilka (om något) av följande påståenden är riktiga?

	ja	?	nej
Enheten för det elektriska fältet är V/m.	☐	☐	☐
Den elektriska potentialen är en skalär storhet.	☐	☐	☐
På stort avstånd från en elektrisk dipol avtar E-fältet som $1/R^3$.	☐	☐	☐
På stort avstånd från en elektrisk dipol avtar potentialen som $1/R^2$.	☐	☐	☐
Det elektrostatiske fältet i en perfekt ledare är alltid konstant lika med noll.	☐	☐	☐
Vakuum har den relativa permittiviteten $\epsilon_r=0,0$	☐	☐	☐

e) Vilket eller vilka (om något) av följande påståenden är riktiga?

	ja	?	nej
Speglingsmetoden kan användas för att lösa Poissons ekvation.	☐	☐	☐
Lösningen till Poissons ekvation är unik om randvillkoren uppfylls.	☐	☐	☐
Speglingsmetoden kan användas för att lösa Poissons ekvation i godtycklig geometri.	☐	☐	☐
Speglingsmetoden kan användas vid spegling i metallcylindrar.	☐	☐	☐
Man kan använda spegling i ett hörn av två jordade halvplan.	☐	☐	☐
Potentialfördelningen från en punktladdning kan beräknas med hjälp av Poissons ekvation.	☐	☐	☐

2 (Magnetostatik)

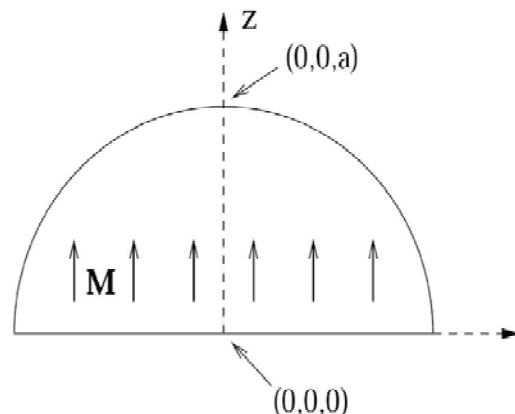
Problemlösningsdel (8 poäng)

En halvsfär av permanentmagnetmaterial har radien a och är placerad i ett koordinatsystem så som figuren visar. Halvsfären är homogent magnetiserad i z -led; $\mathbf{M} = \hat{\mathbf{z}}M_0$.

A) Beräkna de ekvivalenta magnetiseringsströmtätheterna $\mathbf{J}_m$ och $\mathbf{J}_{ms}$. (2 poäng)

B) Beräkna magnetiska flödestätheten i punkten $(0,0,0)$. (3 poäng)

C) Beräkna magnetiska flödestätheten i punkten $(0,0,a)$. (3 poäng)

Förståelsedel (4 poäng)

d) Vilket eller vilka (om något) av följande påståenden är riktiga?

	ja	?	nej
För att fullständigt beskriva den grundläggande fysiken i uppgiften ovan räcker ett av Maxwells postulat.	☐	☐	☐
För att fullständigt beskriva den grundläggande fysiken i uppgiften ovan behövs två av Maxwells postulat.	☐	☐	☐
Den grundläggande fysiken i problemlösningsdelen ovan bygger endast på Gauss lag.	☐	☐	☐
Den grundläggande fysiken i problemlösningsdelen ovan bygger endast på att B-fältet är källfritt.	☐	☐	☐
Den grundläggande fysiken i problemlösningsdelen ovan bygger endast på att E-fältet är källfritt.	☐	☐	☐
Den grundläggande fysiken i problemlösningsdelen ovan bygger endast på att rotationen av B-fältet är lika med den fria strömtätheten gånger permeabiliteten.	☐	☐	☐

e) Vilket eller vilka (om något) av följande påståenden är riktiga?

	ja	?	nej
Lorentzkraften beror enbart på B-fältet.	☐	☐	☐
Laddningar i rörelse som utsätts för ett B-fält påverkas alltid av en kraft.	☐	☐	☐
Laddningar i vila som utsätts för ett B-fält påverkas alltid av en kraft	☐	☐	☐
Eftersom B-fältet är källfritt kan en magnetisk potential definieras.	☐	☐	☐
B-fältets normalkomponent är alltid kontinuerlig i gränsen mellan två material.	☐	☐	☐
B-fältets tangentialkomponent är alltid kontinuerlig i gränsen mellan två material.	☐	☐	☐

f) Vilket eller vilka (om något) av följande påståenden är riktiga?

	ja	?	nej
Ju kraftigare magnetisering som önskas i en permanentmagnet desto bredare bör hystereskurvan vara.	☐	☐	☐
I järnkärnan i en transformator är det önskvärt med en bred hystereskurva för att minimera förlusterna.	☐	☐	☐
I ett ferromagnetiskt material förstärks ett externt pålagt magnetfält.	☐	☐	☐
Om vi använder metoden med virtuella förflyttningar för att beräkna den magnetiska kraften kan antingen flödet eller strömmen hållas konstanta under den tänkta förflyttningen.	☐	☐	☐
Om man håller strömmen konstant blir kraften större än om man håller flödet konstant eftersom batteriet i det fallet levererar energi till systemet för att hålla strömmen konstant.	☐	☐	☐
Metoden med virtuella förflyttningar för att beräkna kraft kan endast användas i magnetostatiken, inte i elektrostatiken.	☐	☐	☐

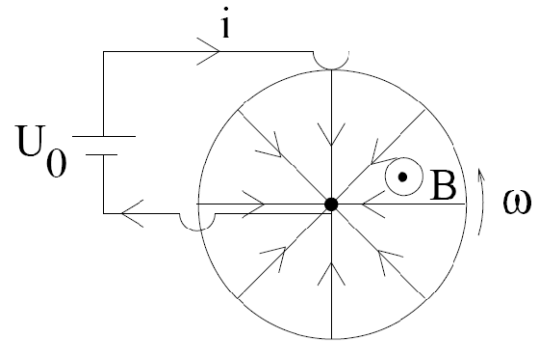
g) Vilket eller vilka (om något) av följande påståenden är riktiga?

	ja	?	nej
Permanentmagneter har ett magnetiseringsfält $\mathbf{M}$ som är nollskilt.	☐	☐	☐
I en permanentmagnet vill man ha ett magnetiska material med en smal hystereskurva.	☐	☐	☐
I järnkärnan hos en transformator vill man ha ett material med en smal hystereskurva.	☐	☐	☐
Arean innanför den magnetiska hystereskurvan motsvarar energin som går åt vid omorientering av de magnetiska domänerna då man lägger på ett externt fält.	☐	☐	☐
Järn har ett linjärt samband mellan B- och H-fälten.	☐	☐	☐
Ett diamagnetiskt material motverkar ett pålagt externt fält.	☐	☐	☐

3

Problemlösningsdel (8 poäng)

A) En enkel likströmsmotor består av ett ekerhjul med radien a och n stycken ekrar. Hjulet befinner sig i ett axiellt homogent magnetfält med styrkan B . Varje eker har en resistans R medan resistansen hos nav och periferi är försumbara. Motorn är ansluten till en likspänning U_0 . Beräkna motorns mekaniska effekt samt vridmoment som funktion av vinkelhastigheten ω .

Förståelsedel (4 poäng)

b) Vilket eller vilka (om något) av följande påståenden är riktiga?

	ja	?	nej
För att fullständigt beskriva den grundläggande fysiken i uppgiften ovan räcker två av Maxwells postulat.	☐	☐	☐
För att fullständigt beskriva den grundläggande fysiken i uppgiften ovan behövs alla fyra Maxwells postulat.	☐	☐	☐
Den grundläggande fysiken i uppgiften ovan bygger bland annat på att rotationen av H-fältet är den fria strömtätheten plus tidsderivatan av förskjutningsfältet.	☐	☐	☐
Den grundläggande fysiken i uppgiften ovan bygger bland annat på att B-fältet är konservativt.	☐	☐	☐
Den grundläggande fysiken i uppgiften ovan bygger bland annat på att rotationen av E-fältet är lika med minus tidsderivatan av B-fältet.	☐	☐	☐
Den grundläggande fysiken i uppgiften ovan bygger bland annat på att B-fältet är källfritt.	☐	☐	☐

c) Vilket eller vilka (om något) av följande påståenden är riktiga?

	ja	?	nej
Gauss lag modifieras när man går från elektrostatik till elektrodynamik.	☐	☐	☐
Kontinuitetsekvationen innehåller samma nollskilda termer i statiken som i dynamiken.	☐	☐	☐
Faradays induktionslag uttrycker att ett elektriskt fält kan genereras utan laddningsseparation.	☐	☐	☐
Lentz lag följer av Faradays lag.	☐	☐	☐
Lenz lag säger att en inducerad spänning motverkar förändringen i det pålagda magnetfältet.	☐	☐	☐
Man kan inducera spänning i en ledare trots att $-dB/dt$ termen i Faradays lag är noll.	☐	☐	☐

d) Vilket eller vilka (om något) av följande påståenden är riktiga?

	ja	?	nej
Retarderade potentialer kan används för att beskriva hur fältet från en punktladdning som rör sig breder ut sig i rummet.	☐	☐	☐
Retarderade potentialer är en konsekvens av att inget kan färdas snabbare än ljuset.	☐	☐	☐
Retarderade potentialer är lösningar till Poissons ekvation.	☐	☐	☐
Den retarderade potentialen har formen $A(t-R/c)$.	☐	☐	☐
Retarderade potentialer kan uttryckas i komplex notation.	☐	☐	☐
Om man har en lösning till vågekvationen uttryckt i den magnetiska vektorpotentialen, A , är även den skalära potentialen, V , entydigt bestämd.	☐	☐	☐

e) Vilket eller vilka (om något) av följande påståenden är riktiga?

	ja	?	nej
En monokromatisk våg innehåller flera frekvenskomponenter.	☐	☐	☐
För en god ledare är $\sigma/\omega\epsilon \ll 1$.	☐	☐	☐
I en god ledare är $\alpha \approx \beta$.	☐	☐	☐
För en metall är vågimpedansen $Z \approx \sqrt{j\omega\mu/\sigma}$.	☐	☐	☐
För höga frekvenser är inträngningsdjupet mindre än för låga frekvenser.	☐	☐	☐
Normalt gäller för dielektriska material med små förluster att $\alpha \approx \beta$.	☐	☐	☐

4

Problemlösningsdel (8 poäng)

A) I en plan, elektromagnetisk våg ges det elektriska fältet av uttrycket

$$E = E_0 \cos \left\{ \omega \left[\frac{a_1 x + a_2 y + a_3 z}{c_0} - t \right] \right\}$$

där E_0 är en konstant och c_0 är ljushastigheten i vakuum. Vilka villkor måste konstanterna a_1 , a_2 och a_3 uppfylla för att uttrycket ovan ska vara konsistent med Maxwells ekvationer?

Förståelsedel (4 poäng)

b) Vilket eller vilka (om något) av följande påståenden är riktiga?

Kontinuitetsekvationen kan härledas från Maxwells fyra postulat.

Utöver Maxwells fyra postulat är kontinuitetsekvationen nödvändig för en fullständig beskrivning av den elektromagnetiska teorin.

Den grundläggande fysiken i uppgiften ovan bygger **endast** på att rotationen av H-fältet är den fria strömtätheten plus tidsderivatan av förskjutningsfältet.

Den grundläggande fysiken i uppgiften ovan bygger **endast** på att E-fältet är källfritt.

Den grundläggande fysiken i uppgiften ovan bygger **endast** på att rotationen av E-fältet är lika med minus tidsderivatan av B-fältet.

Den grundläggande fysiken i uppgiften ovan bygger **endast** på att B-fältet är källfritt.

ja ? nej

c) Vilket eller vilka (om något) av följande påståenden är riktiga?

Poyntings teorem uttrycker energikonservering.

Poyntingvektorn kan vara tidsberoende.

Poyntingvektorn kan definieras med komplexa B- och E-fält.

Poyntingvektorn har enheten W/m .

Poyntingvektorn kan bara definieras för monokromatiska fält.

Poyntingvektorn kan definieras som tidsmedelvärde eller som momentanvärde.

ja ? nej

d) Vilket eller vilka (om något) av följande påståenden är riktiga?

Transmissionskoefficienten för effekt är beloppet i kvadrat av transmissionskoefficienten för fält.

Reflektionskoefficienten för effekt är beloppet i kvadrat av reflektionskoefficienten för fält.

Summan av transmissionskoefficienten och reflektionskoefficienten för effekt i en och samma gränssyta mellan två förlustfria material är ett.

Vid beräkning med Fresnels ekvationer måste man ta hänsyn till vågens polarisering.

Vinkeln vid vilken totalreflektion inträffar härleds från Fresnells ekvationer.

Funktionen hos en optisk fiber kan förklaras av att reflektion i fibern sker vid Brewstervinkeln.

ja ? nej

e) Vilket eller vilka (om något) av följande påståenden är riktiga?

Snells lag gäller i gränssytor där permittiviteten är samma på båda sidor.

Snells reflektionslag säger att infallande och reflekterande fält har samma vinkel mot ytnormalen.

Snells brytningslag relaterar infallsvinkel till vinkeln på det transmitterade fältet.

Snells brytningslag härleds genom att betrakta randvillkoren för normalkomponenterna av E- och H-fälten i gränssytan.

Snells lag säger att när infallsvinkeln är större än kritiska vinkeln uppstår totalreflektion.

Totalreflektion uppstår då fältet går från ett optiskt tätare till ett optiskt tunnare medium.

ja ? nej

Problemlösningsdel (8 poäng)

A) En Hertzdipol med dipolmomentet $\mathbf{p} = \hat{z}p_0 \sin(\omega t)$ befinner sig i punkten $(x,y,z)=(0,0,a)$ över ett stort ledande plan. Det ledande planets yta ges av ekvationen $z=0$. Bestäm ytladdningstätheten ρ_s i metallplanet.

Förståelsedel (4 poäng)

b) Vilket eller vilka (om något) av följande påståenden är riktiga?	ja	?	nej
För att fullständigt beskriva den grundläggande fysiken i uppgiften ovan räcker två av Maxwells postulat.	☐	☐	☐
För att fullständigt beskriva den grundläggande fysiken i uppgiften ovan behövs alla fyra Maxwells postulat.	☐	☐	☐
Den grundläggande fysiken i uppgiften ovan bygger bland annat på att rotationen av H-fältet är den fria strömtätheten plus tidsderivatan av förskjutningsfältet.	☐	☐	☐
Den grundläggande fysiken i uppgiften ovan bygger bland annat på att E-fältet är källfritt.	☐	☐	☐
Den grundläggande fysiken i uppgiften ovan bygger bland annat på att rotationen av E-fältet är lika med minus tidsderivatan av B-fältet.	☐	☐	☐
Den grundläggande fysiken i uppgiften ovan bygger bland annat på att B-fältet är källfritt.	☐	☐	☐
c) Vilket eller vilka (om något) av följande påståenden är riktiga?	ja	?	nej
En kvartsvågsdipol har ett isotropt strålningsdiagram, dvs den strålar lika mycket effekt i alla riktningar.	☐	☐	☐
En bra sändarantenn bör ha så liten strålningsresistans som möjligt.	☐	☐	☐
Antennen i en GPS mottagare bör ha så hög direktivitet som möjligt.	☐	☐	☐
En parabolantenn som används för att se satellit-TV är ett exempel på en antenn med mycket hög direktivitet.	☐	☐	☐
Man kan använda två halvågsdipoler monterade bredvid varandra för att öka direktiviteten hos sin antennanordning jämfört med om man bara använder en enda halvågsdipol.	☐	☐	☐
Vi behöver retarderade potentialer för att beskriva de elektriska och magnetiska fälten från en sändarantenn.	☐	☐	☐
d) Vilket eller vilka (om något) av följande påståenden är riktiga?	ja	?	nej
En Hertzdipol är en våglängd lång.	☐	☐	☐
Strömmen i antennen längs en Hertzdipol kan antas vara konstant.	☐	☐	☐
Strålningsresistansen hos en halvågsantenn är <i>oberoende</i> av strålningseffekten.	☐	☐	☐
Strålningsresistansen ökar med längden i kvadrat för en Hertzdipol.	☐	☐	☐
En kvartsvågsantenn är ekvivalent med en halvågsantenn över ett ledande plan.	☐	☐	☐
Strömmen antas vara noll i änden av en kvartsvågsantenn.	☐	☐	☐
e) Vilket eller vilka (om något) av följande påståenden är riktiga?	ja	?	nej
En evanescent våg uppfyller vågekvationen.	☐	☐	☐
Totalreflektion ger upphov till evanescenta vågor.	☐	☐	☐
En cirkulärpolariserad plan våg träffar en plan gränssyta till ett förlustfritt dielektrikum under Brewstervinkeln. Reflektionen blir då linjärpolariserad.	☐	☐	☐
En cirkulärpolariserad plan våg träffar en plan gränssyta till ett förlustfritt dielektrikum under Brewstervinkeln. Reflektionen blir då cirkulärpolariserad.	☐	☐	☐
En cirkulärpolariserad plan våg träffar en plan gränssyta till ett förlustfritt dielektrikum under Brewstervinkeln. Reflektionen blir då elliptiskt polariserad.	☐	☐	☐
Brewstervinkeln definieras både för vågor med polarisering parallellt och vinkelrätt mot infallsplanet.	☐	☐	☐

1. Först måste vi bestämma ett uttryck för kapacitansen:

$$\begin{aligned}
 \text{Spänning: } U &= \int_{0,3\mu\text{m}}^{1,8\mu\text{m}} E_1 \cdot dl + \int_{0,3\mu\text{m}}^{0,8\mu\text{m}} E_2 \cdot dl + \int_{0\mu\text{m}}^{0,3\mu\text{m}} E_3 \cdot dl = \\
 &= \int_{0,3\mu\text{m}}^{1,8\mu\text{m}} \frac{D}{\epsilon_1 \epsilon_0} \cdot dl + \int_{0,3\mu\text{m}}^{0,8\mu\text{m}} \frac{D}{\epsilon_2 \epsilon_0} \cdot dl + \int_{0\mu\text{m}}^{0,3\mu\text{m}} \frac{D}{\epsilon_3 \epsilon_0} \cdot dl = \\
 &= \int_{0,3\mu\text{m}}^{1,8\mu\text{m}} \frac{Q}{A \epsilon_1 \epsilon_0} \cdot dl + \int_{0,3\mu\text{m}}^{0,8\mu\text{m}} \frac{Q}{A \epsilon_2 \epsilon_0} \cdot dl + \int_{0\mu\text{m}}^{0,3\mu\text{m}} \frac{Q}{A \epsilon_3 \epsilon_0} \cdot dl = \\
 &= \frac{Q}{A \epsilon_1 \epsilon_0} \cdot 1\mu\text{m} + \frac{Q}{A \epsilon_2 \epsilon_0} \cdot 0,5\mu\text{m} + \frac{Q}{A \epsilon_3 \epsilon_0} \cdot 0,3\mu\text{m}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{Kapacitans: } C &= \frac{Q}{U} = \frac{1}{\frac{1}{A \epsilon_1 \epsilon_0} \cdot 1\mu\text{m} + \frac{1}{A \epsilon_2 \epsilon_0} \cdot 0,5\mu\text{m} + \frac{1}{A \epsilon_3 \epsilon_0} \cdot 0,3\mu\text{m}} \\
 &= \frac{A \epsilon_0}{\frac{1\mu\text{m}}{5} + \frac{0,5\mu\text{m}}{3} + \frac{0,3\mu\text{m}}{\epsilon_3}} = 6,123 \text{ nF}
 \end{aligned}$$

Beräkna ϵ_3 :

$$\frac{4 \cdot 10^{-9} \epsilon_0}{6,123 \text{ nF}} = \frac{1\mu\text{m}}{5} + \frac{0,5\mu\text{m}}{3} + \frac{0,3\mu\text{m}}{\epsilon_3} \Rightarrow$$

$$\frac{0,3\mu\text{m}}{\epsilon_3} = \frac{4 \cdot 10^{-9} \epsilon_0}{6,123 \text{ nF}} - \frac{1\mu\text{m}}{5} - \frac{0,5\mu\text{m}}{3} \Rightarrow$$

$$\epsilon_3 = \frac{0,3\mu\text{m}}{\frac{4 \cdot 10^{-9} \epsilon_0}{6,123 \text{ nF}} - \frac{1\mu\text{m}}{5} - \frac{0,5\mu\text{m}}{3}} \approx 1,4$$

$$\text{Svar } \epsilon_3 = 1,4$$

②

$$a) \quad \underline{\underline{J_m}} = \nabla \times M = \nabla \times (M_0 \hat{z}) = \underline{\underline{0}}$$

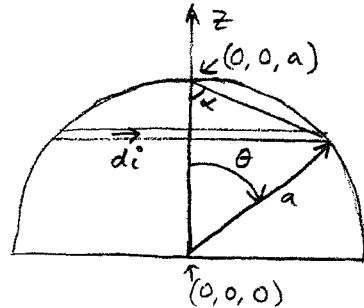
$$\underline{\underline{J_{ms}}} = M \times \hat{n} = M \times \hat{R} = \hat{z} M_0 \times \hat{R} = \underline{\underline{\hat{\varphi} M_0 \sin \theta}}$$

b) Dela in J_{ms} i cirkulära strömmar,
 $di = M_0 \sin \theta \cdot a d\theta$.

Formeln för B på axeln till en
 cirkulär strömbana ger

$$dB(0,0,0) = \frac{\mu_0 di}{2 \cdot a \sin \theta} \sin^3 \theta \hat{z}$$

$$\begin{aligned} \underline{\underline{B(0,0,0)}} &= \frac{\mu_0}{2a} \hat{z} \int_0^{\pi/2} M_0 \sin \theta a d\theta \sin^2 \theta = \\ &= \frac{\mu_0}{2} M_0 \hat{z} \int_0^{\pi/2} \sin^3 \theta d\theta = \underline{\underline{\hat{z} \frac{\mu_0 M_0}{3}}} \end{aligned}$$

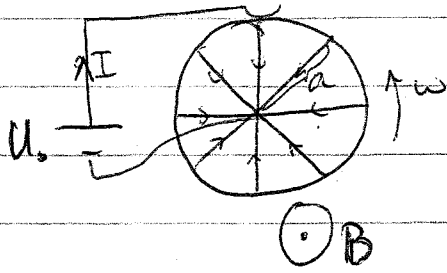

$$c) \quad dB(0,0,a) = \frac{\mu_0 di}{2 \cdot a \sin \theta} \sin^3 \alpha = \frac{\mu_0 M_0 \hat{z}}{2} d\theta \sin^3 \left(\frac{\pi - \theta}{2} \right)$$

$$\begin{aligned} \underline{\underline{B(0,0,a)}} &= \hat{z} \frac{\mu_0 M_0}{2} \int_0^{\pi/2} \cos^3(\theta/2) d\theta = \\ &= \hat{z} \mu_0 M_0 \int_0^{\pi/4} \cos^3 \beta d\beta = \underline{\underline{\hat{z} \frac{\mu_0 M_0}{6\sqrt{2}}}} \end{aligned}$$

3

Hjulets radie: a

Krafter på laddningar $\vec{F} = q(\vec{v} \times \vec{B})$
 är riktad radieutåt då hjulet roterar $\Rightarrow$
 En rörelse emk induceras riktad utåt.

$$V_{\text{rörelse}} = \int_L \vec{v} \times \vec{B} \cdot d\vec{l} = \int_{r=0}^a \omega r \hat{\varphi} \times B_0 \hat{z} \cdot \hat{r} dr =$$

$$= \int_{r=0}^a \omega r B_0 \hat{r} \cdot \hat{r} dr = \int_{r=0}^a \omega r B_0 dr = \frac{\omega a^2 B_0}{2}$$

Kirchoffs sp. laggar $U_0 - V_{\text{rörelse}} = R \frac{I}{n} \Rightarrow V_{\text{rörelse}} = U_0 - R \frac{I}{n}$

$$U_0 - \frac{\omega a^2 B_0}{2} = R \frac{I}{n}$$

$$\Rightarrow I = \frac{n}{R} \left(U_0 - \frac{\omega a^2 B_0}{2} \right)$$

Mekanisk effekt P_{mek} : $P_{\text{mek}} = P_{\text{batteri}} - P_{\text{värmeförluster}} =$

$$= U_0 I - n R \left(\frac{I}{n} \right)^2 = I \left(U_0 - R \frac{I}{n} \right) =$$

$$= \frac{n}{R} \left(U_0 - \frac{\omega a^2 B_0}{2} \right) \frac{\omega a^2 B_0}{2}$$

Vridmoment $\Rightarrow P_{\text{mek}} = \omega \cdot T_{\text{mek}}$

$$\Rightarrow T_{\text{mek}} = \frac{P_{\text{mek}}}{\omega} = \frac{n}{R} \left(U_0 - \frac{\omega a^2 B_0}{2} \right) \frac{a^2 B_0}{2}$$

4

In för vektorerna $a_1 = (a_1, a_2, a_3)$

$$k = \omega a_1 / c$$

Nu kan vi skriva uttrycket på "vänligt" sätt

$$E(r, t) = \operatorname{Re} \left\{ E_0 \exp[i(k \cdot r - \omega t)] \right\}$$

$$\vec{E}(r) \approx E_0 e^{i k \cdot r}$$

Ovanstående uttryck insatt i Gauss lag för vakuum $\nabla \cdot E = 0 \Rightarrow$

$$k \cdot E_0 = 0. \text{ Med } k = \frac{\omega a_1}{c} \text{ måste alltså gälla att}$$

$$a_1 \cdot E_0 = 0 \text{ för att Maxwells ekr. ska vara uppfylld.}$$

Uttrycken $\nabla \times \vec{E} = -j\omega \mu \vec{H}$ och $\nabla \times \vec{H} = j\omega \epsilon \vec{E}$ med

samma ansats (plus motsvarande ansats för H-fältet) ger

$$k \times E_0 = \mu_0 \omega H_0 \text{ respektive } k \times H_0 = -\epsilon_0 \omega E_0$$

$$\text{Kombinera dessa två ekr } \Rightarrow: (k^2 - \epsilon_0 \mu_0 \omega^2) E_0 = 0 \text{ där } k = |k|$$

och motsvarande för H-fältet

$$\text{Alltså måste det gälla att } k^2 - \epsilon_0 \mu_0 \omega^2 = 0$$

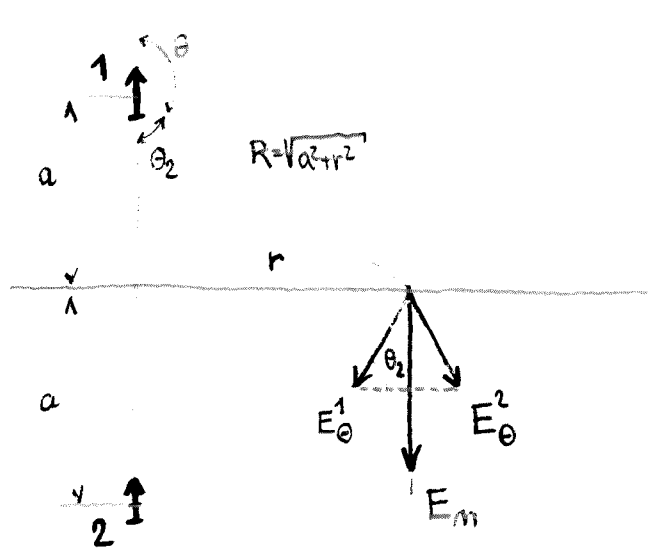
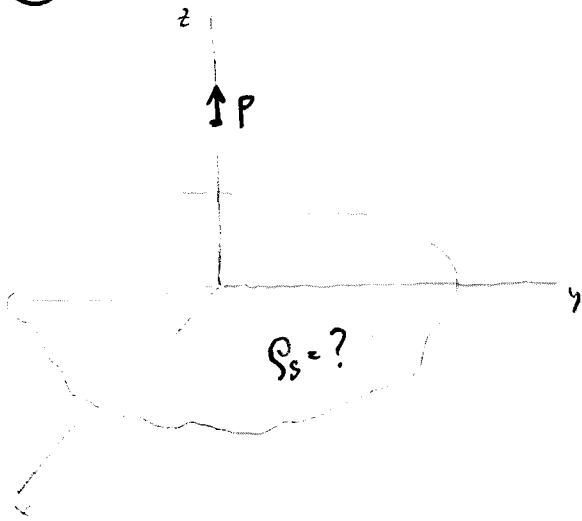
$$\text{eller } k^2 = \epsilon_0 \mu_0 \omega^2 = \frac{\omega^2}{c^2}$$

$$\text{Med } k = \frac{\omega a_1}{c} \text{ betyder det att } |a_1|^2 = a_1^2 + a_2^2 + a_3^2 = 1$$

Alltså måste det gälla att

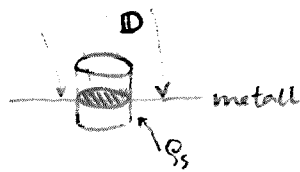
$$a_1^2 + a_2^2 + a_3^2 = 1 \text{ och } a_1 \cdot E_0 = 0$$

⑤ Hertzdipol $\mathbf{p} = \hat{z} p_0 \sin \omega t \rightarrow \bar{\mathbf{p}} = -j p_0$

i vågzonem: $\bar{\mathbf{E}}_{\theta} = j \cdot \frac{\bar{I} dl}{4\pi} \left(\frac{e^{-j\beta R}}{R} \right) z_0 \beta \cdot \sin \theta$

från Gauss lag $\oint \mathbf{D} d\mathbf{S} = Q$
 $D_m = \rho_s$

$$\bar{\rho}_s = \bar{D}_m = \epsilon_0 \bar{E}_m = \epsilon_0 \cdot 2 \cdot \sin \theta_2 \bar{\mathbf{E}}_{\theta} \quad \left| \begin{array}{l} \theta_2 = \pi - \theta \\ \sin \theta_2 = \sin \theta \end{array} \right| = \epsilon_0 \cdot 2 \sin \theta \bar{\mathbf{E}}_{\theta} =$$

$$= \epsilon_0 \cdot 2 \cdot \frac{r}{\sqrt{a^2 + r^2}} \cdot j \frac{\bar{I} dl}{4\pi} z_0 \beta \cdot \frac{r}{\sqrt{a^2 + r^2}} \cdot \frac{e^{-j\beta \sqrt{a^2 + r^2}}}{\sqrt{a^2 + r^2}} =$$

$$= j \frac{\epsilon_0 \bar{I} dl}{2\pi} z_0 \beta \frac{r^2 e^{-j\beta \sqrt{a^2 + r^2}}}{(a^2 + r^2)^{3/2}} \quad \left| \begin{array}{l} z_0 = \sqrt{\frac{\mu_0}{\epsilon_0}} \cdot \epsilon_0 \cdot z_0 = \sqrt{\epsilon_0 \mu_0} = \frac{1}{c} \\ \beta = \frac{\omega}{c} \end{array} \right|$$

$$= j \frac{\bar{I} dl}{2\pi} \frac{\omega}{c^2} \frac{r^2 e^{-j\beta \sqrt{a^2 + r^2}}}{(a^2 + r^2)^{3/2}} \quad \left| \begin{array}{l} \bar{\mathbf{p}} = \frac{\bar{I} dl}{j\omega} = -j p_0 \rightarrow \bar{I} dl = \omega \cdot p_0 \end{array} \right|$$

$$= j \frac{p_0}{2\pi} \frac{\omega^2}{c^2} \frac{r^2 e^{-j\beta \sqrt{a^2 + r^2}}}{(a^2 + r^2)^{3/2}} = \underline{\underline{j \frac{p_0 \cdot \beta^2}{2\pi} \frac{r^2 e^{-j\beta \sqrt{a^2 + r^2}}}{(a^2 + r^2)^{3/2}}}} \quad \left[\frac{C}{m^2} \right]$$